

ORDIN nr. 958 din 31 martie 2022 pentru aprobarea curriculumului de pregătire pentru autopsieri, a curriculumului de pregătire pentru tanatopractori, precum și a metodologiei de organizare a programelor de pregătire și a probelor de examen în vederea obținerii certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor

Forma sintetică la data 02-mar-2023. Acest act a fost creat utilizând tehnologia SintAct®-Acte Sintetice. SintAct® și tehnologia Acte Sintetice sunt mărci înregistrate ale Wolters Kluwer.

Văzând Referatul Direcției generale de asistență medicală, medicină de urgență și programe de sănătate publică nr. AR 5.472/2022,

având în vedere prevederile art. 12 alin. (4) și (10) din Normele tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane, precum și criteriile profesionale pe care trebuie să le îndeplinească prestatorii de servicii funerare și nivelul fondului de garantare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. [741/2016](#),

În temeiul prevederilor art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. [144/2010](#) privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite următorul ordin:

CAPITOLUL I: Curriculum de pregătire pentru autopsieri și tanatopractori

Art. 1

(1) Se aprobă curricula de pregătire pentru autopsieri și tanatopractori, metodologia de organizare a programelor de pregătire pentru autopsier și tanatopractor și metodologia de organizare și de susținere a probelor de examen în vederea obținerii certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor.

(2) Curriculumul de pregătire pentru autopsieri este prevăzut în anexa nr. 1.

(3) Curriculumul de pregătire pentru tanatopractori este prevăzut în anexa nr. 2.

(4) Metodologia de organizare a programelor de pregătire pentru autopsieri și tanatopractori este prevăzută în anexa nr. 3.

(5) Metodologia de organizare a probelor de examen în vederea obținerii certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor este prevăzută în anexa nr. 4.

Art. 2

(1) Autopsierul poate obține certificarea de tanatopractor prin completarea instruirii cu pregătirea practică prevăzută în curriculumul de formare a tanatopractorului.

(2) Tanatopractorul poate obține certificarea de autopsier prin completarea instruirii cu pregătirea practică și teoretică prevăzută în curriculumul de formare a autopsierului.

Art. 3

(1) Curriculumul de pregătire și formare pentru autopsieri corespunde unei perioade de pregătire de 5 luni, formată dintr-o componentă de pregătire teoretică de 2 luni și o componentă practică de 3 luni.

(2) Curriculumul de pregătire pentru autopsieri este prevăzut în anexa nr. 1 și cuprinde:

a) componenta de pregătire teoretică, formată din 4 module care cuprind noțiuni de anatomie, toxicologie, microbiologie, histologie, tehnica efectuării autopsiei și tehnici speciale de autopsie, metode obligatorii de îmbalsămare după deschiderea unui

cadavru, noțiuni de medicină legală și de anatomie patologică, noțiuni privind identificarea unei persoane, noțiuni de prevenire și combatere a bolilor transmisibile și de securitate sanitară și de protecție în muncă/ ocupațională, legislație specifică și etică funerară, tehnici, metode și îngrijiri conservatoare și de tanatopraxie;

b) componenta de pregătire practică;

c) un barem de activități practice pentru autopsieri, consemnate într-un caiet de monitorizare a pregătirii cursantului.

▣ **(3)** Pregătirea teoretică, prevăzută în Programa analitică de curs pentru autopsieri, conform anexei nr. 1 pct. 1, cuprinde o tematică propusă de responsabilul național și este structurată exclusiv în sistem de e-learning - învățământ la distanță, pe platforma PERFMED a Școlii Naționale de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București, denumită în continuare SNSPMPDSB, astfel:

a) pregătirea teoretică este alcătuită din 4 module curriculare teoretice care vor fi parcurse într-un interval de timp de 8 săptămâni, câte 2 săptămâni pentru fiecare modul, totalizând un program de 200 de ore de pregătire teoretică, conform anexei nr. 1 pct. 1;

b) pregătirea teoretică se va finaliza cu o probă teoretică de examen care se organizează pe platforma PERFMED, formată din întrebări tip complement simplu, revizuite anual.

▣ **(4)** Pregătirea practică pentru autopsieri se realizează după absolvirea componentei de pregătire teoretică, respectiv după promovarea probei teoretice de examen. Pregătirea practică, prevăzută în Programa analitică de lucrări practice pentru autopsieri, conform anexei nr. 1 pct. 2, cuprinde 240 de ore de pregătire, după cum urmează:

a) pregătirea practică pentru autopsieri are o durată de 3 luni, cuprinde 4 ore pe zi timp de 5 zile pe săptămână, 20 de zile lucrătoare pe lună, 80 de ore/lună, totalizând 240 de ore de pregătire;

b) în cadrul componentei de pregătire practică, pentru obținerea certificării de autopsier, cursanții efectuează activități în scopul de a deprinde manipularea persoanelor decedate, igienizarea corectă a corpurilor înainte și după autopsie, identificarea persoanelor decedate și păstrarea evidenței persoanelor neidentificate, participarea sub supravegherea unui autopsier certificat și a unui medic legist la efectuarea de autopsii, conform unui barem care include atât tehnici propriuzise de autopsie, cât și tehnici speciale de autopsie, aplicarea tehnicilor obligatorii de îmbălsămare după autopsie, coaserea cadavrului, îmbrăcarea unei persoane decedate și asistarea la predarea decedatului către familie după identificare;

c) pregătirea practică pentru autopsieri se va desfășura în institutele de medicină legală.

(5) Baremul de activități practice pentru autopsieri, prevăzut în anexa nr. 1 pct. 3, este obligatoriu de îndeplinit pentru fiecare cursant. Activitățile efectuate vor fi menționate într-un caiet de monitorizare a pregătirii cursantului, pe care îl păstrează cursantul pe tot parcursul formării sale practice, în care fiecare manoperă după realizare este înregistrată cu dată și semnătură de către persoana responsabilă în formare. Formatul de caiet de monitorizare a pregătirii cursantului va fi transmis fiecărui absolvent al pregătirii teoretice de către SNSPMPDSB la propunerea responsabilului național de program. Caietul de monitorizare a pregătirii cursantului se va depune pe platforma SNSPMPDSB pentru înscrierea la examenul practic. Acest

caiet va fi prezentat de către candidat evaluatorilor desemnați de către responsabilul național din centrul de pregătire respectiv în vederea verificării efectuării și certificării activităților din cadrul baremului pentru autopsier.

(6) Activitățile practice care se regăsesc în baremul de activități practice în modulul de autopsie sunt obligatorii și cuprind activități corespunzătoare pregătirii practice pentru autopsieri, prevăzute la pct. 3.1 din anexa nr. 1. Activitățile practice pentru autopsieri se înscriu în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului și sunt datate și semnate de către persoana responsabilă în formare.

(7) Activitățile practice corespunzătoare pregătirii de autopsie se desfășoară prin participarea nemijlocită a cursantului, sub supravegherea persoanelor responsabile de formare (autopsier și medic legist), la desfășurarea a 50 de autopsii medico-legale în institute de medicină legală în decurs de 3 luni.

(8) Pe parcursul activităților practice, cursantul va efectua, sub supravegherea autopsierilor formatori autorizați și sub coordonarea medicilor formatori autorizați, diferite tehnici de autopsie care se regăsesc în baremul de activități, verificându-se dobândirea deprinderilor necesare pentru a efectua autopsia unei persoane decedate, după cum urmează:

I. activități practice corespunzătoare pregătirii autopsiei:

a) manipularea persoanei decedate;

b) igienizarea persoanei decedate în vederea autopsiei;

c) identificarea persoanei decedate folosind datele cunoscute și fixarea brățărilor de identificare;

II. activități practice de autopsie:

a) tehnici propriu-zise de autopsie:

1. recoltarea sângelui din venele periferice pentru examene toxicologice, tanatochimice;

2. recoltarea umorii vitroase, recoltarea lichidului cefalorahidian, recoltarea lichidului articular;

3. identificarea persoanei decedate folosind semnele particulare, formula dentară, alte examinări;

4. autopsierea capului (secționarea părților moi epicraniene, secționarea calotei craniene, examinarea spațiilor meningeale, extragerea encefalului, extragerea durei mater, examinarea calotei craniene și a craniului);

5. efectuarea inciziei submentosuprapubiene și decolarea părților moi;

6. examinarea cavităților;

7. fixarea ligaturilor la tubul digestiv;

8. extragerea piesei buco-cervico-toracice și autopsierea acesteia (examinarea piesei cu cordul pe planșetă și secționarea esofagului, examinarea piesei cu cordul la vedere și secționarea limbii, glandei tiroide, examinarea laringelui, deschiderea căilor respiratorii, secționarea plămânilor, detașarea cordului și examinarea cordului cu secționarea coronarelor și a cordului);

9. extragerea stomacului între ligaturi;

10. extragerea masei intestinale între ligaturi;

11. proba permeabilității biliare și recoltarea bilei;

12. recoltarea urinei;

13. extragerea pancreasului, rinichilor cu ureterele, a splinei și ficatului;

14. secționarea mușchilor intercostali și examinarea scheletului;

b) tehnici speciale de autopsie:

- 1.deschiderea capului la nou-născut;
- 2.deschiderea proceselor mastoide;
- 3.deschiderea stâncii temporalului;
- 4.decolarea părților moi ale feței pentru evidențierea fracturilor masivului facial;
- 5.deschiderea coloanei dinspre anterior sau posterior;
- 6.deschiderea arterelor pulmonare după extragerea piesei buco-cervico-toracice sau *in situ* pentru a pune în evidență emboliile pulmonare;
- 7.deschiderea moletului gambei pentru a evidenția tromboze;
- 8.deschiderea sinusurilor venoase ale *durei mater*;
- 9.recoltarea mușchilor, dinților, unghiilor și firelor de păr pentru examenul ADN;
- 10.recoltarea secrețiilor purulente pentru examenul bacteriologic;
- 11.recoltarea secreției vaginale/rectale pentru viol;
- 12.evidențierea pneumotoraxului;
- 13.proba docimaziei hidrostatice;
- III.activități practice privind îmbălsămarea obligatorie a cadavrului autopsiat prin metode și tehnici adresate cadavrului autopsiat;
- IV.activități practice privind coaserea cadavrului;
- V.activități practice privind predarea persoanei decedate către aparținători:
 - a)igienizarea persoanei decedate în vederea predării către aparținători;
 - b)îmbrăcarea persoanei decedate;
 - c)identificarea persoanei decedate în prezența aparținătorilor.

Art. 4

(1)Curriculumul de pregătire și formare pentru tanatopractori corespunde unei perioade de pregătire de două luni și este formată dintr-o componentă teoretică de 1 lună și o componentă practică de 1 lună.

(2)Curriculumul de pregătire pentru tanatopractori este prevăzut în anexa nr. 2 și cuprinde:

a)2 module de pregătire teoretică, care cuprind noțiuni de anatomie, toxicologie, microbiologie, histologie, noțiuni privind identificarea unei persoane, noțiuni de prevenire și combatere a bolilor transmisibile și securitate sanitară și de protecție în muncă/ocupațională, legislație specifică și etică funerară, tehnici, metode și îngrijiri conservatoare și de tanatopraxie;

b)pregătirea practică prin care se dobândesc abilități de tanatopraxie (îmbălsămare) prin abordul sistemului vascular la persoane neautopsiate, reconstrucție și estetică mortuară;

c)un barem de activități practice pentru tanatopractori consemnate în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului.

(3)Pregătirea teoretică, prevăzută în Programa analitică de curs pentru tanatopractori, conform anexei nr. 2 pct. 1, cuprinde o tematică propusă de responsabilul național și este structurată exclusiv în sistem de e-learning - învățământ la distanță, pe platforma PERFMED a Școlii Naționale de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București, astfel:

a)pregătirea teoretică este alcătuită din 2 module curriculare teoretice (comune modulelor corespunzătoare din curricula de autopsier) care vor fi parcurse într-un interval de timp de 4 săptămâni, câte 2 săptămâni pentru fiecare modul, totalizând un program de 100 de ore de pregătire teoretică, conform anexei nr. 2 pct. 1;

b) pregătirea teoretică se va finaliza cu o probă teoretică de examen care se organizează pe platforma PERFMED, alcătuit din întrebări tip complement simplu, revizuite anual.

(4) Pregătirea practică pentru tanatopractori se realizează după absolvirea modului de pregătire teoretică, respectiv după promovarea probei teoretice de examen, în centrele de pregătire practică pentru domeniul tanatopraxiei prevăzute în anexa nr. 2 pct. 4 lit. B sau în cele acreditate ulterior conform prevederilor din anexa nr. 2 pct. 4 lit. C, sub supravegherea și coordonarea tanatopractorilor formatori autorizați, repartizarea candidaților făcându-se în funcție de opțiunile acestora și de centrele disponibile.

(5) Pregătirea practică, prevăzută în Programa analitică de lucrări practice pentru tanatopractori, conform anexei nr. 2 pct. 2, cuprinde modulul practic de tehnici de tanatopraxie, cu durata de 1 lună, cuprinde 4 ore zilnic, 5 zile pe săptămână, 20 de ore pe săptămână, în total 80 de ore. În perioada pregătirii practice cursanții participă la demonstrații practice de tanatopraxie și efectuează activități și tehnici de tanatopraxie corespunzătoare baremului de activități practice, ce se înscriu în caietul de monitorizare sub semnătura cadrului formator.

(6) Baremul de activități practice pentru tanatopractori în modulul practic de tanatopraxie, prevăzut în anexa nr. 2 pct. 3, este obligatoriu de îndeplinit pentru fiecare cursant, iar activitățile efectuate vor fi menționate într-un caiet de monitorizare a pregătirii cursantului pe care cursantul îl păstrează pe tot parcursul formării sale practice de tanatopraxie și în care fiecare manoperă după realizare este înregistrată cu dată și semnătură de către persoana responsabilă în formare. Formatul de caiet de monitorizare a pregătirii cursantului va fi transmis fiecărui absolvent al pregătirii teoretice de către SNSMPDSD la propunerea responsabilului național de program. Caietul de monitorizare a pregătirii cursantului se va depune pe platforma SNSMPDSD pentru înscrierea la proba practică de examen și va fi prezentat comisiei de examen din centrul de pregătire practică respectiv de către candidat în vederea verificării efectuării și certificării activităților din cadrul baremului de tanatopractor.

a) Activitățile practice care se regăsesc în barem sunt obligatorii. Ele se înscriu în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului și sunt datate și semnate de către cadrul formator.

b) Activitățile practice, corespunzătoare pregătirii practice de tanatopraxie, se desfășoară prin participarea nemijlocită a cursantului sub supravegherea unei persoane responsabile în formare, tanatopractor autorizat, la 20 de activități de tanatopraxie în decursul unei luni.

(7) Pe parcursul pregătirii practice cursantul va efectua, sub supraveghere, tehnici de tanatopraxie, verificându-se dobândirea deprinderilor necesare pentru a efectua îmbălsămarea unei persoane prin abordul sistemului vascular (persoane neautopsiate), precum și tehnici ce permit reconstrucția și estetica mortuară pentru reconstituirea fizionomiei și a înfățișării persoanei decedate, în măsură de a fi prezentată aparținătorilor și familiei acesteia, de identificare și de predare a cadavrului către aparținători, după cum urmează:

1. activități practice corespunzătoare pregătirii tanatopraxiei (20 de cazuri):

a) manipularea persoanei decedate;

b) igienizarea persoanei decedate în vederea tanatopraxiei;

c) identificarea persoanei decedate folosind datele cunoscute și fixarea brățărilor de identificare;

2. activități practice de tanatopraxie (20 de cazuri):

a) îmbălsămarea cadavrului neautopsiat prin abordul sistemului vascular (20 de cazuri);

b) reconstituirea fizionomiei și restaurarea înfățișării persoanei decedate, în măsură de a fi prezentată aparținătorilor și familiei acesteia, astfel:

(i) tratament de tanatopraxie și restaurarea corpului și înfățișării persoanei decedate, pentru minimum 1 cadavru în putrefacție, înscris în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului, datat și semnat de către cadrul formator;

(ii) tratament de tanatopraxie prin îngrijiri de estetică mortuară adresate persoanei decedate privind restaurarea și reconstituirea, după caz, a înfățișării/fizionomiei persoanei modificate de boală (cancer/icter etc.), pentru minimum 1 caz de restaurare per cursant, înscris în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului, datat și semnat de către cadrul formator;

c) mulaje pe modele faciale artificiale pentru deprinderea folosirii mijloacelor necesare reconstrucției faciale și esteticii mortuare prin care se reconstituie și se restaurează fizionomia decedatului (minimum 2 mulaje per cursant ca probă ce se înscrie în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului, datat și semnat de către cadrul formator);

3. activități practice privind predarea persoanei decedate către aparținători (20 de cazuri):

a) igienizarea persoanei decedate în vederea predării către aparținători;

b) îmbrăcarea persoanei decedate;

c) identificarea persoanei decedate în prezența aparținătorilor;

d) predarea persoanei decedate aparținătorilor.

CAPITOLUL II: Metodologia de organizare a pregătirii teoretice și practice pentru autopsieri, respectiv tanatopractori

Art. 5

(1) Organizarea programelor de pregătire în vederea obținerii certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor se asigură de către SNSMPDSB - Centrul Național de Dezvoltare Profesională în Domeniul Sanitar (SNSMPDSB - CNDPDS) în parteneriat cu responsabilul național de program desemnat de către comisia de specialitate de medicină legală a Ministerului Sănătății, în conformitate cu curriculumul de pregătire pentru autopsier, respectiv tanatopractor și metodologia de organizare a programelor de pregătire pentru autopsieri și tanatopractori, prevăzute în anexele nr. 1, 2 și 3.

(2) Organizarea programelor de pregătire și a examenelor aferente în vederea obținerii certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor se poate face numai în centrele de pregătire nominalizate de responsabilul național de program, prevăzute în anexa nr. 1 pct. 4, respectiv în anexa nr. 2 pct. 4. Pentru a permite accesul participanților în centrele de pregătire respective, precum și pentru punerea la dispoziție a echipamentelor și spațiilor pentru pregătirea teoretică și practică, SNSMPDSB încheie un protocol pe perioada desfășurării programului cu conducerea centrului de pregătire și responsabilul național. Punerea la dispoziție a echipamentelor și spațiilor pentru pregătirea teoretică și practică din centrele de pregătire nominalizate se face fără plată.

(3) Pregătirea practică a autopsierilor, pentru componenta practică de autopsie, se va face exclusiv în institutele de medicină legală și în serviciile de medicină legală

județene, respectiv al municipiului București dotate corespunzător, prevăzute în anexa nr. 1 pct. 4 lit. B, iar pregătirea practică a autopsierilor și tanatopractorilor pentru modulul practic de tehnici de tanatopraxie se va face exclusiv în centrele de pregătire practică în domeniul tanatopraxiei prevăzute în anexa nr. 2 pct. 4 lit. B și C.

(4) Pentru a fi avizat un centru nou de pregătire practică în domeniul tanatopraxiei, conform anexei nr. 2 pct. 4 lit. C, un prestator de servicii funerare trebuie să îndeplinească criteriile conform anexei nr. 3 pct. 1 lit. A pct. A.1 și un punctaj de minimum 30 de puncte, conform anexei nr. 3 pct. 1 lit. A pct. A.2, calculat în urma evaluării de către comisia de avizare care alcătuiește dosarul de avizare și întocmește raportul de evaluare în vederea avizării.

(5) În vederea avizării unui nou centru de pregătire practică în domeniul tanatopraxiei de către SNSPMPDSB, responsabilul național desemnează comisia de avizare, conform anexei nr. 3 pct. 1 lit. C, care verifică îndeplinirea criteriilor necesare prevăzute în anexa nr. 3 pct. 1 lit. A în baza metodologiei de avizare prevăzute în anexa nr. 3 pct. 1 lit. B.

(6) Avizarea centrului de pregătire practică în domeniul tanatopraxiei este valabilă pentru o perioadă de 2 ani, timp în care poate fi încheiat cu Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București un parteneriat în vederea realizării activităților practice cuprinse în programele de pregătire.

(7) Pentru realizarea activităților practice corespunzătoare modulului de autopsie din cadrul programelor de pregătire ca autopsier, respectiv pentru modulul de tehnici de tanatopraxie din cadrul programelor de pregătire ca autopsier, respectiv tanatopractor, se vor propune de către responsabilul de program materialele consumabile necesare care vor fi furnizate de centrele de pregătire respective, conform normativelor prevăzute în anexa nr. 3 pct. 3, în funcție de numărul de participanți alocați pe fiecare centru. Cheltuielile efectuate de centrele de pregătire respective pentru materialele consumabile necesare vor fi rambursate de SNSPMPDSB.

(8) Pentru fiecare program de pregătire teoretică și practică, responsabilul național nominalizează lista lectorilor, în conformitate cu criteriile de selecție prevăzute în curricula de pregătire din anexa nr. 1 pct. 5, respectiv anexa nr. 2 pct. 5.

(9) Lectorii și formatorii nominalizați pentru pregătirea practică a autopsierilor, respectiv tanatopractorilor vor supraveghea și vor coordona îndeplinirea de către participanți a condițiilor de pregătire practică și a baremului de practică, corespunzător anexei nr. 1 pct. 2 și 3, respectiv anexei nr. 2 pct. 2 și 3, și vor comunica responsabilului național de program și SNSPMPDSB catalogul participanților care au finalizat pregătirea practică.

Art. 6

(1) În vederea acreditării de către Ministerul Sănătății a formatorilor în domeniul autopsiei, respectiv tanatopraxiei, responsabilul național solicită SNSPMPDSB organizarea unui program de acreditare a formatorilor în domeniul autopsiei, respectiv tanatopraxiei, care cuprinde:

a) un modul de formare generală, realizat și susținut de către formatorii Centrului Național de Dezvoltare Profesională din cadrul SNSPMPDSB;

b) un modul de formare teoretică de specialitate, corespunzător programei analitice de formare teoretică prevăzute în anexa nr. 2 pct. 1, care va fi efectuat pe platforma PERFMED;

c) un modul de formare practică de specialitate, corespunzător programei analitice de lucrări practice prevăzute în anexa nr. 2 pct. 2, și îndeplinirea baremului de activități practice conform anexei nr. 2 pct. 3; pregătirea specifică practică va fi susținută, la propunerea responsabilului național de program, de cadre universitare din cadrul Institutului Național de Medicină Legală "Mina Minovici" București și/sau, după caz, din institutele de medicină legală din Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Craiova și Târgu Mureș;

d) un modul de evaluare în vederea acreditării, respectând criteriile prevăzute în anexa nr. 3 pct. 2.

(2) Comisia de evaluare în vederea acreditării formatorilor în domeniul autopsiei, respectiv tanatopraxiei este propusă de responsabilul național de program și aprobată de conducerea SNSPMPDSB.

(3) Lista nominală a formatorilor care au promovat evaluarea este înaintată de către SNSPMPDSB Ministerului Sănătății în vederea acreditării acestora ca formatori în domeniul practicii autopsiei, respectiv tanatopraxiei.

(4) După obținerea aprobării Ministerului Sănătății privind acreditarea formatorilor, SNSPMPDSB certifică formatorii în domeniul practicii autopsiei, respectiv tanatopraxiei.

Art. 7

În organizarea programelor de pregătire și a probelor de examen în vederea obținerii certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor, responsabilul național are următoarele atribuții:

a) solicită periodic SNSPMPDSB organizarea programelor de pregătire pentru autopsieri și tanatopractori în funcție de necesitățile de formare existente la nivel național;

b) transmite SNSPMPDSB suportul de curs pentru pregătirea teoretică a autopsierilor, respectiv a tanatopractorilor, în vederea adaptării acestuia pentru formatul e-learning pe platforma PERFMED;

c) propune SNSPMPDSB pentru fiecare program nominalizarea centrelor de pregătire, conform curriculei de pregătire din anexa nr. 1 pct. 4, respectiv anexa nr. 2 pct. 4, precum și lista lectorilor care îndeplinesc criteriile prevăzute în anexa nr. 1 pct. 5, respectiv anexa nr. 2 pct. 5;

d) propune avizarea unor noi centre de pregătire practică pentru tanatopractori, conform condițiilor prevăzute la pct. 1 din anexa nr. 3;

e) coordonează pregătirea practică a cursanților și planifică împreună cu SNSPMPDSB repartiția pe grupe de practică a participanților în centrele de pregătire prevăzute în anexa nr. 1 pct. 4 lit. B și anexa nr. 2 pct. 4 lit. B, ținând cont de locul pregătirii practice și de opțiunea acestora;

f) propune organizarea unor programe de formare de formatori în domeniul autopsiei, respectiv tanatopraxiei, conform anexei nr. 3 pct. 2, în funcție de nevoia de formatori în domeniul autopsiei, respectiv tanatopraxiei identificate;

g) stabilește și propune SNSPMPDSB necesarul de materiale consumabile pentru pregătirea teoretică și practică a autopsierilor, respectiv tanatopractorilor, conform prevederilor anexei nr. 3 pct. 3;

h) transmite către SNSPMPDSB la sfârșitul programelor de pregătire practică un raport final al activității desfășurate, care cuprinde: lista participanților care au îndeplinit condițiile de absolvire a programului, respectiv de promovare a evaluărilor intermediare și finale și a prezenței acestora la program, lista participanților care nu au îndeplinit condițiile de promovare, precum și pontajul privind activitatea didactică teoretică și practică prestată de către lectorii desemnați;

i) propune actualizarea periodică a curriculumului de pregătire din cadrul programului la un interval de cel mult 5 ani;

j) stabilește împreună cu SNSPMPDSB calendarul de organizare a examenului național pentru obținerea certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor, în sesiuni anuale sau bianuale;

k) coordonează împreună cu SNSPMPDSB organizarea examenului pentru autopsieri, respectiv tanatopractori, conform Metodologiei de organizare a probelor de examen pentru autopsieri și tanatopractori, prevăzută în anexa nr. 4;

l) propune către SNSPMPDSB componența comisiilor de examen și a comisiei de contestații, conform prevederilor anexei nr. 4 pct. 1;

m) coordonează comisiile centrale de examen și elaborează împreună cu SNSPMPDSB instrucțiunile pentru probele de examen teoretice și practice pentru autopsier, conform anexei nr. 4 pct. 2, respectiv tanatopractor, conform anexei nr. 4 pct. 3;

n) validează cataloagele candidaților care au promovat examenul teoretic în vederea eliberării de către SNSPMPDSB a adeverințelor pentru autopsieri, respectiv tanatopractori;

o) validează cataloagele transmise de către comisiile de examen din centrele de pregătire practică pentru candidații promovați la examenul practic în vederea eliberării de către SNSPMPDSB a certificatului de autopsier, respectiv tanatopractor.

Art. 8

(1) În organizarea programelor de pregătire și a probelor de examen în vederea obținerii certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor, în acreditarea și certificarea formatorilor în domeniul autopsiei, respectiv tanatopraxiei, SNSPMPDSB are următoarele atribuții:

a) realizează un parteneriat cu responsabilul național pentru organizarea programelor de pregătire pentru autopsieri și tanatopractori, conform prevederilor anexelor nr. 1, 2 și 3;

b) anunță și promovează programele de pregătire propuse de responsabilul național pe website-ul propriu și pe platforma PERFMED la adresa www.perfmed.ro;

c) înscrie participanții pe platforma PERFMED, în conformitate cu prevederile prezentului ordin;

d) elaborează pe platforma PERFMED în format e-learning materialele de curs propuse de responsabilul național pentru pregătirea teoretică a autopsierilor, respectiv a tanatopractorilor;

e) calculează și încasează taxele de participare la programe, respectiv taxele de evaluare/examen în vederea certificării;

f) alcătuiește bugetele aferente organizării programelor de pregătire teoretică și practică și încheie contracte de prestări servicii cu lectorii acreditați potrivit prevederilor curriculare, conform anexei nr. 1 pct. 5, respectiv anexei nr. 2 pct. 5;

g) încheie protocoale pentru perioada desfășurării programelor de pregătire practică între SNSPMPDSB, conducerea centrului de pregătire practică și responsabilul

național de program, în vederea asigurării accesului participanților în centrele de pregătire respective la echipamentele și spațiile pentru pregătirea practică;

h) planifică împreună cu responsabilul de program grupele de pregătire practică și repartizează participanții în funcție de pregătirea efectuată în centrele de pregătire practică corespunzătoare și de opțiunea candidaților;

i) rambursează contravaloarea materialelor consumabile necesare derulării programelor pentru pregătirea practică de autopsier, respectiv de tanatopractor, achiziționate conform anexei nr. 3 pct. 3 de către centrele de pregătire practică în tanatopraxie și de către institutele de medicină legală pentru pregătirea practică de autopsier. Contravaloarea rambursată a materialelor consumabile achiziționate, în conformitate cu prevederile curriculare, nu va depăși baremul stabilit prin buget împreună cu responsabilul național de program;

j) organizează programele de acreditare a formatorilor în domeniul de practică a autopsiei, respectiv tanatopraxiei, la propunerea responsabilului național de program, precum și sesiunile de evaluare în vederea acreditării formatorilor în domeniile sus-menționate și înaintează Ministerului Sănătății lista formatorilor pentru a fi acreditați ca formatori în domeniul de practică a autopsiei, respectiv tanatopraxiei;

k) realizează parteneriatul cu responsabilul național pentru organizarea examenelor în vederea certificării autopsierilor și tanatopractorilor, conform anexei nr. 4, pentru stabilirea calendarului de examen, a metodologiei de organizare și desfășurare a probelor teoretice și a probelor practice din cadrul examenelor pentru obținerea certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor;

l) constituie la nivelul său un colectiv tehnic care va colabora cu responsabilul național și cu comisiile de examen din centrele de pregătire practică pentru organizarea probelor de examen teoretice și practice pentru autopsieri, respectiv tanatopractori;

m) înscrie pe platforma PERFMED participanții la examenul teoretic și practic pentru obținerea certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor și afișează pe platformă și pe site-ul propriu detalii privind organizarea sesiunilor de examen teoretic și practic pentru autopsieri, respectiv pentru tanatopractori;

n) încheie contracte de prestări servicii și asigură plățile prestațiilor pentru lectorii și formatorii desemnați pentru pregătirea teoretică și practică, pentru modulul specific al programului de acreditare a formatorilor, respectiv pentru membrii comisiei centrale și comisiilor de examen din centrele de pregătire practică și membrii colectivului tehnic, pentru membrii comisiilor de evaluare în vederea acreditării formatorilor în domeniile practicii autopsiei, respectiv tanatopraxiei, precum și pentru membrii comisiilor de avizare de noi centre de pregătire practică în domeniul tanatopraxiei;

o) verifică îndeplinirea condițiilor de evaluare a participanților la program care au promovat proba de examen teoretică, respectiv practică, în conformitate cu prevederile din curricula de pregătire prevăzute în anexele nr. 1 și 2, în vederea întocmirii și eliberării documentelor care atestă absolvirea programelor: adeverințe și certificate, conform anexei nr. 5.

(2) Pentru organizarea programelor de pregătire și a probelor teoretică și practică din cadrul examenului pentru obținerea certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor, pentru programele de acreditare și certificare a formatorilor în domeniul practicii autopsiei, respectiv tanatopraxiei, SNSPMPDSB alcătuiește un buget de venituri și cheltuieli asigurat prin încasarea taxelor de instruire și de

examinare, cu consultarea responsabilului național, o cotă de 33% din totalul taxelor încasate revenind SNSPMPDSB.

(3) La propunerea responsabilului național de program, SNSPMPDSB poate realiza revizuirea periodică a conținutului pregătirii teoretice prezentat în programa analitică, în formatul e-learning, atât pentru programul de pregătire pentru obținerea certificării de autopsier, cât și pentru obținerea certificării de tanatopractor.

Art. 9

La programul de pregătire pentru autopsieri și la programul de pregătire pentru tanatopractori se pot înscrie:

a) cetățeni români absolvenți de liceu, cu sau fără bacalaureat;

b) cetățeni străini care fac dovada absolvirii studiilor liceale prin diplomă recunoscută sau echivalată conform legislației din România.

Art. 10

(1) Înscrierea participanților la programele de pregătire pentru autopsieri și tanatopractori se face pe platforma PERFMED prin depunerea următoarelor documente:

a) copie a diplomei de bacalaureat sau, după caz, dovadă de absolvire a liceului;

b) copie a cărții de identitate și, după caz, a documentului care atestă schimbarea numelui;

c) copie a dovezii de plată a taxei de instruire pentru pregătirea teoretică și practică comunicată pe site-ul SNSPMPDSB;

d) acordul privind prelucrarea datelor cu caracter personal.

(2) După depunerea documentelor prevăzute la alin. (1), participanții pot selecta pe platformă opțiunea privind centrul în care doresc să își efectueze activitatea practică. În cazul în care această opțiune nu a fost exprimată, participantul respectiv va fi arondat din oficiu la un centru de pregătire existent.

CAPITOLUL III: Metodologia de organizare și de susținere a probelor de examen teoretice și practice pentru autopsieri, respectiv tanatopractori

Art. 11

(1) La sfârșitul programului de pregătire teoretică pentru autopsieri și la sfârșitul programului de pregătire teoretică pentru tanatopractori, SNSPMPDSB organizează examenul teoretic național conform Metodologiei de examen prevăzute în anexa nr. 4, simultan în toate centrele de pregătire, la o dată stabilită de responsabilul național de program, care este coordonat de către comisia centrală.

(2) Responsabilul național propune SNSPMPDSB constituirea comisiei centrale pentru examenul teoretic conform anexei nr. 4 pct. 1 lit. A.

(3) Examenul teoretic la nivel național este coordonat de responsabilul național în calitate de președinte al comisiei centrale de examen și de SNSPMPDSB, printr-un colectiv tehnic, pentru a asigura îndeplinirea condițiilor de organizare și desfășurare a examenului conform prevederilor prezentului ordin.

(4) Probele de examen teoretice se susțin pe platforma PERFMED, au durata de 2 ore și presupun un test-grilă cu 30 de întrebări din materia celor 4 module curriculare teoretice prevăzute în anexa nr. 1 pct. 1 pentru autopsieri, respectiv din materia celor 2 module curriculare teoretice prevăzute în anexa nr. 2 pct. 1 pentru tanatopractori, iar nota minimă pentru promovare, în ambele competențe, este 7. În cazul obținerii unei note mai mici de 7, candidatul respectiv are dreptul să repete în următoarele 2 ore proba de examen teoretic pe platformă, cu un alt set de 30 de întrebări generat

automat și aleatoriu din baza de întrebări existente, respectând același algoritm al subiectelor provenite din modulele de pregătire.

(5) Subiectele pentru proba teoretică și grila de răspunsuri corecte asociată acestora vor fi trase la sorți în ziua examenului, dintr-o bază de 400 de întrebări furnizate în acest sens de către responsabilul național de program și membrii comisiei centrale de examen.

Art. 12

(1) Înscrierea pentru proba scrisă se face automat pe platforma PERFMED pentru absolvenții cursului teoretic pentru autopsieri, respectiv pentru tanatopractori care au parcurs integral materialul de curs și au finalizat evaluările intermediare ale modulelor din cadrul anexei nr. 1 pct. 1, respectiv al anexei nr. 2 pct. 1.

(2) Susținerea de către absolvenții modulului teoretic a probei scrise de examen este condiționată de înregistrarea pe platformă a dovezii de plată a taxei de examinare teoretică stabilite de SNSPMPDSB și comunicate pe site-ul propriu cu minimum 15 zile înainte de susținerea probei teoretice și de dovada absolvirii modulului teoretic pe platforma PERFMED.

(3) În situațiile în care absolvenții modulului teoretic nu se prezintă la proba teoretică de examen, au dreptul să solicite SNSPMPDSB o dovadă care să ateste finalizarea pregătirii teoretice, fără examen, document valabil timp de 2 ani de la finalizarea acestuia.

(4) În situația în care absolvenții modulului teoretic nu obțin nota de promovare, au dreptul la încă o reexaminare în termen de 2 ore de la examen.

(5) Candidații pot să conteste rezultatul testului-grilă în termen de 2 ore de la data comunicării punctajului obținut prin afișarea rezultatelor pe platforma PERFMED. Contestația se soluționează de comisia de contestații propusă de responsabilul național, conform prevederilor anexei nr. 4 pct. 1 lit. C, în termen de 24 de ore de la data expirării termenului de depunere a acestora.

(6) Contestațiile cu privire la corectitudinea întrebărilor se transmit comisiei centrale și se soluționează în termen de 48 de ore.

(7) După soluționarea eventualelor contestații, secretarul comisiei centrale de examen întocmește catalogul probei scrise, care va fi semnat de responsabilul național și va fi comunicat SNSPMPDSB în vederea eliberării adeverințelor care atestă finalizarea pregătirii teoretice.

(8) După promovarea probei teoretice scrise de examen, participanții primesc adeverințe, conform modelelor prevăzute în anexa nr. 5 pct. 1 lit. A și B, pe baza cărora se pot înscrie la modulul de pregătire practică.

(9) Adeverința de absolvire a componentei teoretice, cu examen, are o valabilitate de 2 ani.

Art. 13

Atribuțiile comisiei centrale de examen sunt următoarele:

a) selectarea prin tragerea la sorți a subiectelor pentru proba teoretică, în conformitate cu prevederile anexei nr. 1 pct. 1 și, respectiv, ale anexei nr. 2 pct. 1, pentru examenul care se va derula în același timp pentru toate centrele de pregătire pe platforma PERFMED;

b) validarea rezultatelor obținute la examenul teoretic pentru obținerea adeverinței de autopsier, respectiv tanatopractor, în baza rezultatelor obținute la examenul teoretic derulat pe platforma PERFMED, conform prevederilor anexei nr. 5 pct. 1 lit.

A, respectiv lit. B, prin semnarea cataloagelor de către responsabilul național care este președintele comisiei centrale.

Art. 14

(1) SNSPMPDSB organizează grupele de pregătire practică pentru autopsieri, respectiv tanatopractori și comunică lista participanților, conform planificării realizate împreună cu responsabilul național, centrelor de pregătire practică desemnate de responsabilul național.

(2) Responsabilul național înaintează SNSPMPDSB rapoartele finale privind îndeplinirea criteriilor de prezență pentru fiecare cursant și catalogul cu rezultatele evaluării pregătirii practice și îndeplinirii baremului de practică corespunzător pentru autopsieri, conform anexei nr. 1 pct. 3, respectiv pentru tanatopractori, conform anexei nr. 2 pct. 3 conform rapoartelor primite din teritoriu din partea lectorilor din cadrul centrelor de pregătire practică.

Art. 15

(1) Proba practică de examen pentru autopsieri, respectiv pentru tanatopractori se organizează de către SNSPMPDSB după finalizarea pregătirii practice în sesiuni anuale sau bianuale.

(2) Responsabilul național propune SNSPMPDSB nominalizarea membrilor comisiilor de examen din centrele de pregătire practică de examen conform anexei nr. 4 pct. 1 lit. B.

(3) Nu pot fi membri în comisiile de examen practic din centrele de pregătire practică de examen persoanele care declară ori despre care există informații publice certe că sunt soț/soție sau au rude ori afini până la gradul IV inclusiv în rândul candidaților.

Art. 16

(1) Înscrierea pentru susținerea probei practice de examen a absolvenților modulelor teoretice și practice se face prin depunerea pe platforma PERFMED a unui dosar cuprinzând următoarele documente:

a) adeverința de absolvire a programului de pregătire teoretică pentru obținerea certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor, dacă prezentarea la proba de examen practic se face într-o altă sesiune decât cea care urmează pregătirii teoretice și practice a cursantului respectiv; pentru candidații care au absolvit pregătirea teoretică și practică în aceeași sesiune de instruire, înregistrarea se face automat pe platforma PERFMED;

b) copie a documentului de identitate;

c) copie a documentului de achitare a taxei de examen pentru proba practică;

d) copie a caietului de monitorizare a pregătirii cursantului, datată și semnată, care atestă îndeplinirea baremului activităților practice.

(2) Absolvenții programului de pregătire teoretică și practică înscriși pentru examenul practic sunt repartizați pentru susținerea probei de examen în centrele unde au efectuat pregătirea practică.

(3) Schimbarea centrului de examen practic se poate realiza numai cu aprobarea scrisă a responsabilului național.

Art. 17

(1) SNSPMPDSB transmite prin colectivul tehnic constituit conform art. 8 alin. (1) lit. l) către comisiile de examen din centrele de pregătire practică lista candidaților înscriși la proba de examen practic în vederea constituirii și planificării grupelor de examen practic pentru autopsieri, respectiv tanatopractori.

(2) Condițiile de desfășurare a examenului practic se stabilesc de către comisiile de examen din centrele de pregătire practică și se comunică SNSPMPDSB cu cel puțin 30 de zile înainte de datele stabilite pentru examen.

(3) SNSPMPDSB publică pe website-ul propriu datele de examen și repartizarea candidaților pentru fiecare comisie de examen din centrele de pregătire practică cu cel puțin 15 zile înainte de susținerea examenului practic.

Art. 18

(1) Pentru autopsieri, susținerea probei practice de examen de către absolvenții modulelor de pregătire practică în conformitate cu prevederile curriculare cuprinse în anexa nr. 1 pct. 2, precum și a îndeplinirii baremelor de practică realizate în conformitate cu anexa nr. 1 pct. 3 se realizează în fața comisiilor de examen din centrele de pregătire practică după verificarea caietului de monitorizare a pregătirii cursantului al fiecărui candidat pentru îndeplinirea baremului de manevre și abilități practice pentru examenul de autopsier, prevăzute în anexa nr. 4 pct. 2 lit. B pct. B 2. Pentru obținerea certificării de autopsier este necesar ca nota la proba practică să fie minimum 7,00.

(2) Pentru tanatopractori, susținerea probei practice de examen de către absolvenții modulelor de pregătire practică în conformitate cu prevederile curriculare cuprinse în anexa nr. 2 pct. 2, precum și a îndeplinirii baremelor de practică realizate în conformitate cu anexa nr. 2 pct. 3 se realizează în fața comisiilor de examen din centrele de pregătire practică de examen după verificarea caietului de monitorizare a pregătirii cursantului al fiecărui candidat pentru îndeplinirea baremului de manevre și abilități practice pentru examenul de tanatopractor, prevăzute în anexa nr. 4 pct. 3 lit. B pct. B 2. Pentru obținerea certificării de tanatopractor este necesar ca nota la proba practică să fie minimum 7,00.

(3) În situațiile în care absolvenții programului de pregătire teoretică și practică care au promovat examenul teoretic nu se prezintă la proba practică, nu pot dobândi competența de autopsier/tanatopractor.

(4) Absolvenții menționați la alin. (3) au dreptul să solicite SNSPMPDSB o adeverință care să ateste finalizarea pregătirii teoretice și practice, fără susținerea examenului practic. Examenul de competență poate fi susținut în sesiunile următoare, anuale sau bianuale, dar nu mai târziu de 2 ani de la data încheierii programului de pregătire teoretică și practică.

Art. 19

(1) În urma finalizării probei practice de examen, comisiile de examen din centrele de pregătire practică întocmesc un proces-verbal și un catalog cu rezultatele finale obținute de către candidați, pe care le transmit SNSPMPDSB.

(2) Responsabilul național validează cataloagele primite de la comisiile de examen din centrele de pregătire practică cu rezultatele finale obținute la proba practică de examen, pentru eliberarea de către SNSPMPDSB a certificatelor de autopsier, respectiv tanatopractor.

(3) Promovarea modulelor de pregătire teoretică și a modulului de pregătire practică, care include și îndeplinirea baremelor de activități practice, se atestă prin certificat de absolvire, al cărui model este prevăzut în anexa nr. 5 pct. 2 lit. A și B și care este eliberat de către SNSPMPDSB în termen de maximum 60 de zile de la susținerea și promovarea examenului practic final pentru autopsier, respectiv tanatopractor.

Art. 20

▣(1) Atribuțiile comisiilor de examen din centrele de pregătire practică de examen pentru proba practică sunt următoarele:

a) planificarea examenului practic în funcție de candidații care au finalizat pregătirea practică și sunt înscriși la examenul practic pe platforma PERFMED;

b) organizarea și susținerea examenului practic prin verificarea caietului de monitorizare a pregătirii cursantului, a cunoștințelor și aptitudinilor practice și a îndeplinirii baremului de activități practice ale candidaților în vederea obținerii de către aceștia a certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor;

c) transmiterea la SNSPMPDSB a procesului-verbal și a catalogului cu rezultatele finale ale examenului practic pentru obținerea certificării de autopsier, respectiv de tanatopractor.

(2) Responsabilitatea integrală pentru buna organizare și desfășurare a examenului practic pentru obținerea certificării de autopsier sau tanatopractor revine responsabilului național și președinților comisiilor de examen din centrele de pregătire practică.

▣Art. 21

(1) Pentru programele de pregătire în vederea certificării ca autopsier, respectiv ca tanatopractor, precum și pentru programele de acreditare a formatorilor se stabilesc și se percep taxe de instruire și taxe de examinare, potrivit legii.

(2) Taxele de instruire includ toate categoriile de cheltuieli necesare desfășurării fiecărui program de pregătire - personal, materiale consumabile, chirii, cheltuieli indirecte și se stabilesc de către SNSPMPDSB împreună cu responsabilul național de program și sunt publicate pe website-ul acestei instituții.

(3) Taxele de examen pentru proba teoretică și proba practică se stabilesc de către SNSPMPDSB după stabilirea bugetului de venituri și cheltuieli, împreună cu responsabilul național de program, și sunt publicate pe website-ul acestei instituții.

(4) Atât taxa de instruire pentru fiecare program de pregătire, cât și taxa de participare la examenul pentru proba teoretică, respectiv proba practică pentru obținerea certificării ca autopsier, respectiv ca tanatopractor sunt unice la nivel național pentru fiecare an universitar în curs, indiferent de centrul de pregătire în care se derulează programul, și se revizuiesc, după caz, anual, la propunerea responsabilului național de program.

(5) Taxele de participare la programele de pregătire, respectiv la proba teoretică și practică în vederea certificării se depun în contul SNSPMPDSB, care gestionează toate categoriile de cheltuieli generate de organizarea și desfășurarea programelor de pregătire și a sesiunilor de examen.

▣Art. 22

(1) Documentele care atestă pregătirea de autopsier, emise de Ministerul Sănătății în baza reglementărilor anterioare prezentului ordin, conferă posesorilor angajați ca autopsieri în sistemul sanitar public aceleași drepturi ca și cele conferite prin certificatele de autopsier eliberate în conformitate cu prezentul ordin.

(2) Documentele care atestă instruirea similară ca durată, conținut și evaluare a programelor de pregătire ca autopsier, respectiv tanatopractor, însușite în străinătate de cetățeni români, cetățeni ai unui stat membru al Uniunii Europene, în state membre ale Uniunii Europene sau din țări terțe sunt recunoscute sau echivalate de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, pe baza avizului SNSPMPDSB, pot certifica parcurgerea unor curricule similare de pregătire. Procedura de avizare a SNSPMPDSB presupune înaintarea către responsabilul național a documentelor care

atestă instruirea în străinătate în vederea studierii acestora și comparării cu curricula de pregătire teoretică și practică pentru autopsier, conform anexei nr. 1, respectiv pentru tanatopractor, conform anexei nr. 2.

(3)În situația în care programele de pregătire ca autopsier, respectiv ca tanatopractor de la alin. (2) corespund parțial curriculei naționale de pregătire, responsabilul național de program recomandă completarea studiilor în cadrul programului național de pregătire și susținerea probelor de examen practic și/sau teoretic conform anexei nr. 4 pct. 2 și 3.

(4)În situația în care programele de pregătire ca autopsier, respectiv ca tanatopractor de la alin. (2) corespund ca durată și conținut curriculei naționale de pregătire, responsabilul național recomandă acordarea directă a certificatului de absolvire conform anexei nr. 5 pct. 2.

(5)CertIFICATELE de autopsier emise de către Ministerul Sănătății anterior intrării în vigoare a prevederilor prezentului ordin își păstrează valabilitatea.

(6)Posesorii certificatelor menționate la alin. (5) vor beneficia de toate drepturile prevăzute de certificarea de autopsier dobândită prin prevederile prezentului ordin.

CAPITOLUL IV: Dispoziții finale

Art. 23

Anexele nr. 1-5 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 24

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul sănătății,
Adriana Pistol,
secretar de stat

ANEXA nr. 1: CURRICULUM DE PREGĂTIRE PENTRU AUTOPSIERI

CAPITOLUL 1: 1. Programa analitică de curs pentru autopsieri

Total 200 ore de învățare (cursuri, cazuri, întrebări evaluare formativă)

Modulul teoretic

SECȚIUNEA 1: Săptămâna 1 și 2: Modul preclinic, legislativ și de etică funerară

50 ore de parcurgere Modul

1.Noțiuni de anatomie și fiziologie

2.Noțiuni de microbiologie, igienă, toxicologie

3.Noțiuni de securitate sanitară, evaluarea riscurilor sanitare, prevenirea și combaterea bolilor transmisibile. Ghiduri de bună practică pentru lucrul în morgi și săli de autopsie

4.Reglementări legale cu aplicabilitate în domeniu:

a)Legea nr. 104/2003 privind manipularea cadavrelor umane și prelevarea organelor și țesuturilor de la cadavre în vederea transplantului, republicată,

b)Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 104/2003 privind manipularea cadavrelor umane și prelevarea organelor și țesuturilor de la cadavre în vederea transplantului.

c)Legea nr. 102/2014 privind cimitirele, crematoriile umane și serviciile funerare.

d)Normele tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane, precum și criteriile profesionale pe care trebuie să le îndeplinească prestatorii

de servicii funerare și nivelul fondului de garantare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. **741/2016**

e) Cazurile în care autopsierea este obligatorie sau interzisă prin lege

f) Cazurile în care îmbălsămarea este obligatorie sau interzisă prin lege

g) Drepturi și obligații, limite de competență ale ocupației de autopsier

5. Noțiuni de etică funerară, deontologie profesională funerară naționale și europene

SECTIUNEA 2: Săptămâna 3 și 4: Modul de tanatopraxie

50 ore de parcurgere modul

6. Îngrijiri mortuare/conservatoare și de tanatopraxie, ritualuri funerare: tipuri, obiceiuri, aspecte istorice

7. Îmbălsămarea: îmbălsămarea temporară și îmbălsămarea definitivă

7.1. Metode și practici de îmbălsămare

(1) 7.1.1. Îmbălsămare temporară și definitivă. Metode și tehnici de injectare a cadavrului întreg sau a fragmentelor umane în scopul conservării. Cronologie

(2) 7.1.2. Practici speciale de îmbălsămare: practica îmbălsămării pe corpuri autopsiate (tip medico-legal sau anatomopatologic), nou născut

7.2. Substanțe chimice folosite în îmbălsămare

(1) 7.2.1. Substanțe chimice cu rol în distrugerea germenilor și virusurilor. Încadrarea substanțelor biocide dezinfectante în nomenclatorul Comisiei Europene privind substanțele biocide TP22

(2) 7.2.2. Substanțe chimice cu rol în conservarea corpului; asocieri și formulări chimice. Încadrarea substanțelor cu rol conservator în nomenclatorul Comisiei Europene privind substanțele biocide TP22

(3) 7.2.3. Substanțe cu rol în conservarea temporară:

i. fluide arteriale uzuale și speciale

ii. fluide de cavități

(4) 7.2.4. Substanțe cu rol în conservarea de lungă durată - piese muzeu. Plastinarea corpului și a țesuturilor.

8. Restaurarea corpului

8.1. Restaurarea corpului decedat în urma unor boli severe

8.2. Restaurarea corpului în urma decesului survenit în împrejurări traumatiche. Restaurarea corpurilor autopsiate.

8.3. Restaurarea corpului aflat în putrefacție. Culegerea amprentelor papilare de pe mănuașă mortii

8.4. Produse chimice folosite în restaurarea corpului; asocieri și formule chimice

9. Estetica mortuară. Tanatoestetica și arta restaurativă

10. Spații, săli de pregătire a corpurilor; respectarea normativelor de lucru, igienă, obligativități și formalități administrative, instrumentar și materiale auxiliare pentru tanatopraxie.

11. Norme și reglementări specifice funerare europene cu aplicabilitate în practica funerară privată. Bune practici internaționale. Atestări și certificări europene.

SECTIUNEA 3: Săptămâna 5 și 6: Modul de anatomie patologică

50 ore de parcurgere modul

12. Noțiuni de histologie normală

13. Noțiuni de histologie patologică

14. Tehnici de histologie și citopatologie

15. Aspecte de morfopatologie și histopatologie în principalele afecțiuni

16. Necropsii pediatrice

SECTIUNEA 4: Săptămâna 7 și 8: Modul de medicină legală

50 ore de parcurgere modul

- 17.** Noțiuni generale de medicină legală
- 18.** Examenul extern al cadavrului
- 19.** Diagnosticul de moarte
- 20.** Semnele cadaverice:
 - a)** Precoce
 - b)** Tardive
- 21.** Stabilirea datei probabile a morții
- 22.** Împrejurări de producere a decesului de cauză traumatică: metode și tehnici corespunzătoare de autopsiere
- 23.** Leziunile traumatice
- 24.** Reacția vitală
- 25.** Decesul prin autoagresiune; sinuciderea
- 26.** Decesul prin heteroagresiune prin mijloace proprii de acțiune ale omului
- 27.** Decesul prin înjunghiere, tăiere
- 28.** Decesul prin lovire cu un corp dur
- 29.** Decesul prin împușcare și explozie
- 30.** Asfixiile
- 31.** Decesul prin variații ale temperaturii
- 32.** Decesul prin electrocutare
- 33.** Decesul prin intoxicație
- 34.** Decesul prin acțiunea agenților traumatici biologici
- 35.** Accidentul rutier
- 36.** Decesul prin cădere de la înălțime
- 37.** Decesul prin avort
- 38.** Uciderea noului născut
- 39.** Decesul prin infecții
- 40.** Autopsia medico-legală în situația unor deficiențe în acordarea asistenței medicale
- 41.** Moartea subită: metode și tehnici de investigație pentru stabilirea cauzelor medicale ale morții.
- 42.** Patologie medico-legală în moartea subită
- 43.** Noțiuni de cauzalitate medico-legală
- 44.** Măsuri de prevenție și profilaxie a bolilor și intervenție în caz de dezastre
- 45.** Măsuri de prevenție a îmbolnăvirii profesionale
- 46.** Măsuri de intervenție în situații de dezastre: măsuri de profilaxie în focar, degajarea decedatului, dispunerea autopsierii, efectuarea identificării, efectuarea autopsierii medico-legale
- 47.** Identificarea unui cadavru cu identitate necunoscută și individualizarea
- 48.** Cercetarea la fața locului și elemente de procedură penală
- 49.** Lanțul custodiei, etapele cercetării, recoltarea produselor biologice pentru examen criminalistic, conservarea probelor
- 50.** Exhumarea: metode și tehnici de autopsiere
- 51.** Elemente de procedură penală și lucrul în echipa de cercetare

CAPITOLUL 2: 2. Programa analitică de lucrări practice pentru autopsieri

Total 240 ore (3 luni)

Modul practic

Modul practic 240 ore

- 1.Manipularea cadavrului
- 2.Pregătirea cadavrului în vederea autopsierii, igienizarea
- 3.Examenul extern al cadavrului
- 4.Identificarea și individualizarea cadavrului și pregătirea mijloacelor de identificare
- 5.Instrumentarul necesar autopsierii
- ▣6.Metode și tehnici de autopsiere
 - 6.1.Extragerea organelor în bloc
 - 6.2.Extragerea organelor unul câte unul
 - 6.3.Autopsia capului
 - 6.4.6.5 Autopsia toracelui
 - 6.5.Autopsia abdomenului
 - 6.6.Autopsia membrelor
- ▣7.Metode și tehnici speciale de autopsiere
 - 7.1.deschiderea coloanei
 - 7.2.deschiderea stâncii temporalului
 - 7.3.deschiderea proceselor mastoide
 - 7.4.deschiderea capului la nou-născut
 - 7.5.deschiderea moletului gambei, recoltarea sângelui din venele periferice, din sinusurile venoase ale durei mater, din cord
 - 7.6.decolarea părților moi ale feței pentru evidențierea fracturilor masivului facial
 - 7.7.formula dentară
 - 7.8.recoltarea umorii vitroase
 - 7.9.recoltarea lichidului cefalorahidian
 - 7.10.recoltarea mușchi, dinți, unghii și fire de păr pentru examenul ADN
 - 7.11.recoltarea bilei și proba permeabilității biliare
 - 7.12.recoltarea secrețiilor purulente pentru examen bacteriologic
 - 7.13.recoltarea secreție vaginală/rectală pentru viol
 - 7.14.evidențierea pneumotoraxului
 - 7.15.proba docimaziei hidrostatice
 - 7.16.tehnici speciale la solicitarea medicului legist
- 8.Măsurile destinate prevenirii îmbolnăvirilor profesionale
- 9.Măsurile destinate prevenirii transmiterii bolilor de la cadavre către populație
- 10.Îmbălsămarea arterială în cazurile medico-legale. Îmbălsămarea obligatorie. Studii de caz medico-legal.
- 11.Igienizarea cadavrului după autopsiere în vederea predării familiei
- 12.Coaserea cadavrului
- 13.Depozitarea cadavrului pentru ca să nu se altereze și să nu survină erori de predare
- 14.Îmbrăcarea decedatului
- 15.Predarea către familie. Demnitatea ființei umane.
- ▣**CAPITOLUL 3: 3. Baremul de activități practice pentru autopsieri**
- ▣**SECȚIUNEA 1: 3.1. Baremul de activități practice în modulul de autopsie**
 - (1)Cursanții vor participa nemijlocit sub supravegherea unei persoane responsabile în formare (autopsier), la efectuarea a 50 autopsii medico-legale în institutele de medicină legală pe parcursul a 12 săptămâni (3 luni), dintre care cel puțin jumătate din cazuri vor fi cazuri de moarte violentă.

(2) Activitățile practice care se regăsesc în barem sunt obligatorii. Ele se înscriu în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului și sunt datate și semnate de către persoanele responsabile în formarea practică.

(3) Pe parcursul pregătirii cursantul va efectua sub supraveghere tehnici de autopsie, verificându-se dobândirea deprinderilor necesare pentru a efectua autopsia unei persoane, după cum urmează:

I. Activități practice corespunzătoare pregătirii autopsiei:

a) Manipularea persoanei decedate

b) Igienizarea persoanei decedate în vederea autopsiei

c) Identificarea persoanei decedate folosind datele cunoscute și fixarea brățărilor de identificare

II. Activități practice de autopsie:

a) Tehnici propriu-zise de autopsie

1. recoltarea sângelui din venele periferice pentru examene toxicologice, tanatochimice

2. recoltarea umorii vitroase, recoltarea lichidului cefalorahidian, recoltarea lichidului articular

3. identificarea persoanei decedate folosind semnele particulare, formula dentară, alte examinări

4. autopsierea capului (secționarea părților moi epicraniene, secționarea calotei craniene, examinarea spațiilor meningeale, extragerea encefalului, extragerea durei mater, examinarea calotei craniene și a craniului)

5. efectuarea inciziei submentosuprapubiene și decolarea părților moi

6. examinarea cavităților

7. fixarea ligaturilor la tubul digestiv

8. extragerea piesei buco-cervico-toracice și autopsierea acesteia (examinarea piesei cu cordul pe planșetă și secționarea esofagului, examinarea piesei cu cordul la vedere și secționarea limbii, glandei tiroide, examinarea laringelui, deschiderea căilor respiratorii secționarea plămânilor, detașarea cordului și examinarea cordului cu secționarea coronarelor și a cordului)

9. extragerea stomacului între ligaturi

10. extragerea masei intestinale între ligaturi

11. proba permeabilității biliare și recoltarea bilei

12. recoltarea urinii

13. extragerea pancreasului, rinichilor cu ureterele, a splinei și ficatului

14. secționarea mușchilor intercostali și examinarea scheletului

b) Tehnici speciale de autopsie

1. deschiderea capului la nou-născut

2. deschiderea proceselor mastoide

3. deschiderea stâncii temporalului

4. decolarea părților moi ale feței pentru evidențierea fracturilor masivului facial

5. deschiderea coloanei dinspre anterior sau posterior

6. deschiderea arterelor pulmonare după extragerea piesei buco-cervico-toracice sau *in situ* pentru a pune în evidență emboliile pulmonare

7. deschiderea moletului gambei pentru a evidenția tromboze

8. deschiderea sinusurilor venoase ale durei mater

9. recoltare mușchi, dinți, unghii și fire de păr pentru examenul ADN

10. recoltarea secrețiilor purulente pentru examen bacteriologic

- 11. recoltarea secreției vaginale/rectale pentru viol
- 12. evidențierea pneumotoraxului
- 13. proba docimaziei hidrostatice
- III. Activități practice privind îmbălsămarea obligatorie a cadavrului autopsiat
- IV. Activități practice privind coaserea cadavrului
- V. Activități practice privind predarea persoanei decedate către aparținători
 - a) Igienizarea persoanei decedate în vederea predării către aparținători
 - b) Îmbrăcarea persoanei decedate
 - c) Identificarea persoanei decedate în prezenta aparținătorilor

CAPITOLUL 4: 4. CENTRE DE PREGĂTIRE NOMINALIZATE PRIN PREZENTUL ORDIN PENTRU PROGRAMELE DE FORMARE ÎN VEDEREA OBTINERII CALIFICĂRII DE AUTOPSIER, RESPECTIV TANATOPRACTOR

A) Centre de pregătire teoretică pentru autopsieri și tanatopractori:

- 1. Institutul Național de Medicină Legală "Mina Minovici" București
- 2. Institutele de medicină legală din Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Craiova și Târgu Mureș

B) Centre de pregătire practică pentru autopsieri:

- 1. Institutul Național de Medicină Legală "Mina Minovici" București
- 2. Institutele teritoriale de medicină legală din Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Craiova și Târgu Mureș, care au proceduri ISO de sistem privind managementul calității în sistemul medico-legal în care există prosecturi, săli de autopsie, mese de autopsie și spațiu suficient și cadre formatoare pentru desfășurarea demonstrațiilor practice fără a afecta activitatea medico-legală zilnică.

CAPITOLUL 5: 5. CRITERII DE SELECȚIE A LECTORILOR PENTRU PROGRAMELE DE PREGĂTIRE CA AUTOPSIER:

A. Pentru pregătirea teoretică de medicină legală și anatomie patologică pentru autopsieri:

Cadre universitare - asistent universitar, șef lucrări, conferențiar sau profesor la o universitate de medicină acreditată din centrele universitare București, Iași, Timișoara, Cluj-Napoca, Craiova, Târgu-Mureș din domeniile medicină legală și anatomie patologică

B. Pentru pregătirea practică pentru obținerea certificării de autopsier:

Autopsieri certificați prin prezentele norme, acreditați ca formatori în domeniul autopsiei medico-legale de către Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București care vor supraveghea și vor îndruma candidații

Cadre universitare - asistent universitar, șef lucrări, conferențiar sau profesor la o universitate de medicină acreditată din centrele universitare București, Iași, Timișoara, Cluj-Napoca, Craiova, Târgu-Mureș din domeniile medicină legală și anatomie patologică, drept coordonatori

ANEXA nr. 2: CURRICULUM DE PREGĂTIRE PENTRU TANATOPRACTORI

CAPITOLUL 1: 1. PROGRAMĂ ANALITICĂ DE CURS PENTRU TANATOPRACTORI

Total 100 ore de învățare (cursuri, cazuri, întrebări evaluare formativă)

SECTIUNEA 1: Săptămâna 1 și 2: Modul preclinic, legislativ și de etică funerară

50 ore de parcurgere modul

Noțiuni de anatomie și fiziologie

1.Noțiuni de microbiologie, igienă, toxicologie

2.Noțiuni de securitate sanitară, evaluarea riscurilor sanitare, prevenirea și combaterea bolilor transmisibile. Ghiduri de bună practică pentru lucrul în morgi și săli de autopsie

3.Reglementări legale cu aplicabilitate în domeniu:

a)Legea nr. 104/2003 privind manipularea cadavrelor umane și prelevarea organelor și țesuturilor de la cadavre în vederea transplantului, republicată,

b)Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 104/2003 privind manipularea cadavrelor umane și prelevarea organelor și țesuturilor de la cadavre în vederea transplantului.

c)Legea nr. 102/2014 privind cimitirele, crematoriile umane și serviciile funerare.

d)Normele tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane, precum și criteriile profesionale pe care trebuie să le îndeplinească prestatorii de servicii funerare și nivelul fondului de garantare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 741/2016

e)Cazurile în care autopsierea este obligatorie sau interzisă prin lege

f)Cazurile în care îmbălsămarea este obligatorie sau interzisă prin lege

g)Drepturi și obligații, limite de competență ale ocupației de autopsier și de tanatopractor

4.Noțiuni de etică funerară, deontologie profesională funerară națională și europene

SECTIUNEA 2: Săptămâna 3 și 4: Modul de tanatopraxie

50 ore de parcurgere modul

5.Îngrijiri mortuare/conservatoare și de tanatopraxie, ritualuri funerare: tipuri, obiceiuri, aspecte istorice

6.Îmbălsămarea: îmbălsămarea temporară și îmbălsămarea definitivă

6.1.Metode și practici de îmbălsămare

(1)6.1.1. Îmbălsămare temporară și definitivă. Metode și tehnici de injectare a cadavrului întreg sau a fragmentelor umane în scopul conservării. Cronologie

(2)6.1.2. Practici speciale de îmbălsămare: practica îmbălsămării pe corpuri autopsiate (tip medico-legal sau anatomopatologic), nou născut

6.2.Substanțe chimice folosite în îmbălsămare

(1)6.2.1. Substanțe chimice cu rol în distrugerea germenilor și virusurilor. Încadrarea substanțelor biocide dezinfectante în nomenclatorul Comisiei Europene privind substanțele biocide TP22

(2)6.2.2. Substanțe chimice cu rol în conservarea corpului; asocieri și formulări chimice. Încadrarea substanțelor cu rol conservator în nomenclatorul Comisiei Europene privind substanțele biocide TP22

(3)6.2.3. Substanțe cu rol în conservarea temporară:

i.fluide arteriale uzuale și speciale

ii.fluide de cavități

(4)6.2.4. Substanțe cu rol în conservarea de lungă durată - piese muzeu. Plastinarea corpului și a țesuturilor.

7.Restaurarea corpului

- 7.1.** Restaurarea corpului decedat în urma unor boli severe
- 7.2.** Restaurarea corpului în urma decesului survenit în împrejurări traumatice. Restaurarea corpurilor autopsiate.
- 7.3.** Restaurarea corpului aflat în putrefacție. Culegerea amprentelor papilare de pe mănuașă mortii
- 7.4.** Produse chimice folosite în restaurarea corpului; asocieri și formule chimice
- 8.** Estetica mortuară. Tanatoestetica și arta restaurativă
- 9.** Spații, săli de pregătire a corpurilor; respectarea normativelor de lucru, igienă, obligativități și formalități administrative, instrumentar și materiale auxiliare pentru tanatopraxie
- 10.** Norme și reglementări specifice funerare europene cu aplicabilitate în practica funerară privată. Bune practici internaționale. Atestări și certificări europene.

CAPITOLUL 2: 2. PROGRAMA ANALITICĂ DE LUCRĂRI PRACTICE PENTRU TANATOPRACTORI

Total 80 ore

Pregătire practică de tanatopraxie pentru tanatopractori

- 1.** Îmbălsămarea în unitatea medicală de tanatopraxie în cazurile de deces care nu sunt caz medico-legal după o stare de boală sau deces din cauze naturale, metode, tehnici, substanțe folosite, certificate
- 2.** Îmbălsămarea la domiciliul decedatului în cazurile de deces care nu sunt caz medico-legal după o stare de boală sau deces din cauze naturale, metode, tehnici, substanțe folosite, certificate
- 3.** Metode și tehnici de îmbălsămare a cadavrului integru care nu este caz medico-legal
 - a)** selecționarea vaselor de sânge, căi de acces, punerea în evidență a acestora și utilizarea lor
 - b)** metode de injecție: injecția multiplă, injecția discontinuă, injecția cervicală și femorală, precum și alte metode alternative, drenaj, metode alternative de drenaj
 - c)** factori patologici care pot influența injectarea arterială, metode de creare a presiunii la injecție, precum și metode alternative de injectare
 - d)** tehnici de drenaj, metode alternative de drenaj, controlul drenajului, consecințe ale drenajului continuu sau întrerupt/intermitent
 - e)** tratamentul cavităților.
- 4.** Tanatopraxie (îngrijiri mortuare) și restaurare - Modul de tratare, prin utilizarea metodelor de tanatopraxie, a corpurilor decedate în urma unor boli severe:
 - a)** cancere, metastaze
 - b)** icter
 - c)** septicemii
 - d)** afecțiuni dermatologice
 - e)** afecțiuni cronice la pacienți de vârstă a 3-a
 - f)** afecțiuni cronice la nou născuți și copii
- 5.** Tratarea corpurilor autopsiate în prealabil prin utilizarea metodelor de tanatopraxie
- 6.** Tratarea corpurilor aflate în putrefacție, prin utilizarea metodelor de tanatopraxie
- 7.** Estetica mortuară și mulajul feței
- 8.** Igienizarea cadavrului după autopsiere în vederea predării familiei
- 9.** Îmbrăcarea decedatului
- 10.** Depozitarea cadavrului pentru ca să nu se altereze și să nu survină erori de predare

11. Predarea către familie. Demnitatea ființei umane.

12. Măsuri destinate prevenirii îmbolnăvirilor profesionale

13. Măsuri destinate prevenirii transmiterii bolilor de la cadavre către aparținători și populație

CAPITOLUL 3: 3. BAREMUL DE ACTIVITĂȚI PRACTICE PENTRU TANATOPRATORI ÎN MODULUL PRACTIC DE TANATOPRAXIE

(1) Activitățile practice corespunzătoare modulului practic de tanatopraxie se desfășoară prin participarea nemijlocită a cursantului sub supravegherea unei persoane responsabile în formare (tanatopractor), la 20 activități de tanatopraxie în cursul a 4 săptămâni.

(2) Activitățile practice care se regăsesc în barem sunt obligatorii. Aceste activități se înscriu în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului și sunt date și semnate de către cadrul formator.

(3) Pe parcursul pregătirii cursantul va efectua sub supraveghere tehnici de tanatopraxie, verificându-se dobândirea deprinderilor necesare pentru a efectua îmbălsămarea unei persoane prin abordul sistemului vascular (persoane neautopsiate), precum și tehnici ce permit reconstrucția și estetica mortuară pentru reconstituirea fizionomiei și a înfățișării persoanei decedate în măsura de a fi prezentată cu demnitate aparținătorilor și familiei acesteia, după cum urmează:

1. Activități practice corespunzătoare pregătirii tanatopraxiei (20 cazuri)

a) Manipularea persoanei decedate

b) Igienizarea persoanei decedate în vederea tanatopraxiei

c) Identificarea persoanei decedate folosind datele cunoscute și fixarea brățărilor de identificare

2. Activități practice de tanatopraxie (20 cazuri)

a) Îmbălsămarea cadavrului neautopsiat prin abordul sistemului vascular (20 cazuri)

b) Reconstituirea fizionomiei și restaurarea înfățișării persoanei decedate în măsură de a fi prezentată cu demnitate aparținătorilor și familiei acesteia

i. tratament de tanatopraxie și restaurare a corpului și înfățișării persoanei decedate, pentru minim 2 cadavre în putrefacție, înscris în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului, datat și semnat de către cadrul formator.

i. tratament de tanatopraxie prin îngrijiri de estetică mortuară adresat persoanei decedate privind restaurarea și reconstituirea, după caz, a înfățișării/fizionomiei persoanei modificată de boală (cancer/icter, etc.), pentru minim 2 cazuri restaurare per cursant, înscris în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului, datat și semnat de către cadrul formator.

c) mulaje pe modele faciale artificiale pentru deprinderea folosirii mijloacelor necesare reconstrucției faciale și esteticii mortuare prin care se reconstituie și se restaurează fizionomia decedatului, minim 2 mulaje per cursant, ca probă înscrisă în caietul de monitorizare a pregătirii cursantului, datată și semnată de către cadrul formator)

3. Activități practice privind predarea persoanei decedate către aparținători (20 cazuri)

a) Igienizarea persoanei decedate în vederea predării către aparținători

b) Îmbrăcarea persoanei decedate

c) Identificarea persoanei decedate în prezența aparținătorilor.

CAPITOLUL 4: 4. CENTRE DE PREGĂTIRE NOMINALIZATE PRIN PREZENTUL ORDIN PENTRU PROGRAMELE DE FORMARE ÎN VEDEREA OBȚINERII CALIFICĂRII DE TANATOPRCTOR

▣**A.**Centre de pregătire teoretică pentru tanatopractori:

a)Institutul Național de Medicină Legală "Mina Minovici" București

b)Institutele de medicină legală din Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Craiova și Târgu Mureș

▣**B.**Centrele de pregătire practică nominalizate pentru domeniul tanatopraxiei care au în dotare baza tehnico-materială necesară și care îndeplinesc condițiile de acreditare din ANEXA 3 pct. 1 la prezentul ordin sunt următoarele:

a)S.C. Alex Europass S.R.L. București

b)S.C. Axys Tanatopraxie S.R.L. Timișoara

c)S.C. Pompe Funebre Trifu S.R.L. Cluj

d)S.C. Invictus Quality Events S.R.L. Ploiești

e)S.C. Pompe Funebre Drăgan S.R.L. Iași

f)S.C. TARTAR S.R.L. Bacău

g)S.C. Casa Albastră Servicii Funerare S.R.L. Constanța

h)S.C. Vili Funerar S.R.L. Târgu Mureș

i)S.C. Funebra S.R.L. Brașov

j)S.C. Funerare Urziceni S.R.L. Urziceni

C.Alte centre de pregătire practică pentru domeniul tanatopraxiei vor putea fi acreditate ulterior intrării în vigoare a prezentului ordin, cu avizul responsabilului național, în condițiile demonstrării existenței în dotare a bazei tehnico-materiale necesare și a îndeplinirii criteriilor de acreditare conform ANEXEI 3 pct. 1 la prezentul ordin.

▣**CAPITOLUL 5: 5. CRITERII DE selecție a LECTORILOR PENTRU Programele de pregătire ca TANATOPRCTOR**

▣**A.**Pentru pregătirea teoretică de medicină legală și anatomie patologică pentru tanatopractori:

Cadre universitare - asistent universitar, șef lucrări, conferențiar sau profesor la o universitate de medicină acreditată din centrele universitare București, Iași, Timișoara, Cluj-Napoca, Craiova, Târgu-Mureș din domeniile medicină legală și anatomie patologică.

▣**B.**Pentru pregătirea practică pentru obținerea certificării de tanatopractori:

Tanatopractori certificați prin prezentele norme, acreditați ca formatori în domeniul tanatopraxiei de către Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București.

▣**ANEXA nr. 3: METODOLOGIA DE ORGANIZARE A PROGRAMELOR DE pregătire PENTRU AUTOPSIERI ȘI TANATOPRCTORI**

▣**(1)**1. AVIZAREA UNOR NOI CENTRE DE pregătire PRACTICĂ ÎN DOMENIUL TANATOPRAXIEI

▣**A)**Criteriile necesare în vederea avizării centrelor de pregătire practică pentru certificarea de tanatopractori precum și a spațiilor pentru prestarea activităților de îngrijiri mortuare, vor fi evaluate în mod direct de către Comisia de avizare cu respectarea normelor în domeniu.

▣**1.A.1** Criterii obligatorii, fără de care nu se poate realiza avizarea, care vor fi verificate după cum urmează:

A.1	Criterii obligatorii pentru avizare	Prezent/absent
1.	Spațiu alocat pentru prestarea activităților de îngrijiri mortuare și o suprafață minimă de 16 mp	
2.	Condiții igienico-sanitare ale spațiului alocat și obligatoriu de îndeplinit cumulativ	

	apă curentă	
	racord la sistemul de canalizare prevăzut obligatoriu cu filtru de pardoseală sau fosă septică	
	agregat frigorific mortuar pentru păstrarea corpului neînsuflețit la o temperatură de 0-5°C	
	suprafețe lavabile, podea cu sifon de pardoseală și pantă de scurgere	
	condiții de microclimat	
	grup sanitar prevăzut cu duș și vestiar pentru angajați	
	cel puțin 1 masă inox	
	1 trusă completă de tanatopraxie cu pompă aspiratoare	
	elevator (min. 1)	
	tărgi inox (min. 2)	
	dezinfecțanți pentru pardoseală, suprafețe, tăvi și tărgi	
	sursă de lumină naturală	
	contract deșeuri periculoase potrivit dispozițiilor HG 741/2016	
	chiuvetă	
	lampă UV antibacteriană	
	dulap metalic cu încuietoare cu cheie pentru produse biocide	
	mijloace de protecție pentru personal (măști, mănuși, halate, bonete, papuci, ochelari plastic)	
3.	Dotarea cu produse biocide fixatoare cuprinse în grupa TP22, conform dispozițiilor HG nr. 741/2016 și alte materiale necesare activităților de tanatopraxie: pudră hidrostop, vată hidrofiliă, ceară restauratoare, make up, husă biodegradabilă.	
4.	Dotarea cu produse de spălare și dezinfecție a mâinilor din grupa TP1, conform dispozițiilor HG nr. 741/2016	
5.	Cel puțin un formator acreditat în domeniul tanatopraxiei angajat sau cu contract de colaborare acreditat de către Ministerul Sănătății și certificat de către Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București	

2.A.2. Criterii de apreciere de către comisia de avizare a calității condițiilor pentru programul de pregătire. Comisia de avizare acordă un punctaj de maxim 10 puncte/criteriu

Punctaj acordat de comisia de avizare în cadrul evaluării calității condițiilor existente pentru organizarea programului de pregătire (maxim 50 puncte):

A.2.	Criterii privind aprecierea calității condițiilor pentru programul de pregătire	Punctaj 0-10 puncte
1.	Circuite separate între sala de pregătire practică și de tanatopraxie și sala de primire și expunere a decedatului	0-10 puncte
2.	Funcționalitatea spațiilor	0-10 puncte
3.	Calitatea dotărilor existente inclusiv la nivelul sălii de tanatopraxie și demonstrație	0-10 puncte
4.	Curățenia locului	0-10 puncte
5.	Calitatea profesională a personalului angajat la nivelul prestatorului de servicii funerare	0-10 puncte

Centrul de pregătire practică pentru formarea de tanatopractori se consideră avizat dacă întrunește toate criteriile de la punctul A.1. și un punctaj minim de 30 de puncte pentru criteriile de la punctul A.2.

B) Metodologia de avizare a unui centru de pregătire practică în tanatopraxie

1. Avizarea unui centru de pregătire practică în tanatopraxie se realizează de către Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București la propunerea responsabilului național de program, în baza dosarului de avizare și a raportul de evaluare favorabil înaintat de către comisia de avizare care constată îndeplinirea criteriilor obligatorii de avizare de la punctul A.1 și întrunirea unui punctaj total de minim 30 de puncte pentru criteriile de la punctul A.2. Membrii comisiei de avizare sunt cei care evaluează criteriile și stabilesc

punctajul final în urma analizei resurselor umane și materiale existente la nivelul spațiului propus spre avizare.

2.Bugetul de cheltuieli privind prestația membrilor comisiei de avizare este suportat de către SNSPMPDSB după consultarea responsabilului național de program.

3.Cheltuielile de deplasare a membrilor comisiei de avizare sunt suportate de către prestatorul de servicii funerare care urmează să fie avizat ca centru de pregătire practică în domeniul tanatopraxiei.

C)Criterii de selecție a membrilor comisiei de avizare a unui centru de pregătire practică în tanatopraxie

Comisia de avizare a unui centru de pregătire practică în domeniul tanatopraxiei este cuprinsă din 5 membri propuși de responsabilul național din zona geografică unde se face pregătirea:

1.responsabilul național sau un cadru universitar cu grad de profesor universitar din domeniul medicinei legale sau din domeniul anatomiei patologice desemnat de către responsabilul național

2.un cadru universitar de anatomie patologică - cel puțin șef de lucrări - din centrul universitar cel mai apropiat zonei unde se face pregătirea

3.un cadru universitar de medicină legală - cel puțin șef de lucrări - din centrul universitar cel mai apropiat zonei unde se face pregătirea

4.un formator în domeniul tanatopraxiei, care este tanatopractor certificat conform prevederilor prezentului ordin, membru sau nu al unei organizații de profil.

5.un reprezentant al direcției de sănătate publică județeană corespunzătoare

(2) 2. CRITERII DE ACREDITARE A FORMATORILOR ÎN DOMENIUL PRACTIC AL AUTOPSIEI RESPECTIV AL TANATOPRAXIEI

1.Absolvirea modulelor de formare generală organizat de Centrul Național de Dezvoltare Profesională în Domeniul Sanitar din cadrul Școlii Naționale de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București care facilitează dobândirea de aptitudini de formare tehnice, intelectuale, de comunicare și de relaționare în cadrul organizării/susținerii unei sesiuni de formare în domeniul autopsiei și respectiv al tanatopraxiei

2.Absolvirea modulului de pregătire specifică teoretică corespunzătoare ANEXEI nr. 2 pct. 1 pe platforma www.perfmed.ro și absolvirea modulului de pregătire specifică practică și a baremului de activități practice conform ANEXEI nr. 2. pct. 2 și 3 sau echivalarea la nivelul SNSPMPDSB a pregătirii specifice teoretice și practice cu certificatul de autopsier, respectiv de tanatopractor emis de Ministerul Sănătății, conform reglementărilor prezentului ordin, respectiv dovada recunoașterii/echivalării unor diplome similare din state membre ale Uniunii Europene sau din țări terțe, de către Ministerul Muncii, și Protecției Sociale în baza avizului SNSPMPDSB care va certifica parcurgerea unei curricule similare de pregătire, după consultarea și la recomandarea responsabilului național

3.Promovarea sesiunii de evaluare atestată de notarea comisiei de evaluare în vederea acreditării formatorilor în domeniul practic al autopsiei respectiv al tanatopraxiei

4.Componenta comisiei de evaluare în vederea acreditării formatorilor în domeniul practic al autopsiei respectiv al tanatopraxiei. Comisia este nominalizată de responsabilul național și este alcătuită din:

a) Un președinte care poate fi responsabilul național sau un cadru universitar cu grad de profesor universitar din domeniul medicinei legale sau din domeniul anatomiei patologice desemnat de către responsabilul național

b) Un cadru universitar din domeniul medicinei legale

c) Un cadru universitar din domeniul anatomiei patologice

d) Un secretar din cadrul Centrului Național de Dezvoltare Profesională în Domeniul Sanitar din cadrul Școlii Naționale de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București fără drept de notare.

3. CATEGORII DE MATERIALE CONSUMABILE NECESARE PREGĂTIRII PENTRU OBȚINEREA CERTIFICĂRII DE AUTOPSIER, RESPECTIV DE TANATOPRATOR:

Categorii de materiale consumabile care sunt necesare cu caracter minim în vederea pregătirii cursanților pentru obținerea aprobării centrului de formare pentru formarea autopsierilor și respectiv a tanatopractorilor

Pentru activități practice (necesar per activitate */** per persoană)

* Pentru partea practică de formare pentru ocupația de autopsier se vor efectua de către fiecare cursant un număr minim de 50 cazuri/activități de autopsie medico-legală (240 de ore).

** Pentru partea practică de formare pentru ocupația de tanatopractor se vor efectua de către fiecare cursant un număr minim de 20 cazuri/activități de tanatopraxie (80 de ore).

1. Fluide îmbălsămare (din grupa TP22)

2. Dezinfectant lichid (cu folosire la venire și la plecare per activitate/per persoană)

3. Mănuși de protecție (pereche 1/activitate/persoană)

4. Echipament protecție (salopete/halate de unică folosință, măști per activitate/per persoană)

5. Vată hidrofilă

6. Pudră hidrostop

7. Ceară restauratoare

8. Husă biodegradabilă

9. Ață

10. Cremă hidratantă

11. Make-up

12. Mulaj pe model facial pentru reconstrucție facială în centrele de tanatopraxie (minim 1)

ANEXA nr. 4: METODOLOGIA DE ORGANIZARE A PROBELOR DE EXAMEN ÎN VEDEREA OBȚINERII CERTIFICĂRII DE AUTOPSIER, RESPECTIV DE TANATOPRATOR

1. COMPONENTA COMISIEI DE EXAMEN CENTRALE ȘI A COMISIILOR DE EXAMEN DIN CENTRELE DE PREGĂTIRE PRACTICĂ PRECUM ȘI A COMISIEI DE CONTESTAȚII PENTRU OBȚINEREA CALIFICĂRII DE AUTOPSIER, RESPECTIV DE TANATOPRATOR

A. La solicitarea SNSPMPDSB responsabilul național nominalizează componența comisiei de examen centrala pentru proba teoretică în vederea obținerii calificării de autopsier, respectiv de tanatopractor, la sfârșitul fiecărui ciclu de formare pentru autopsieri/tanatopractori, după cum urmează:

Comisia este formată, astfel:

a) Președintele comisiei de examen centrale este reprezentat de către responsabilul național

b) Un cadru universitar cu grad didactic minim șef de lucrări, medic primar, de specialitate medicină legală - membru

c) Un cadru universitar cu grad didactic minim șef de lucrări, medic primar, de specialitate anatomie patologică - membru

d) Un secretar - nominalizat de către președinte.

B. La solicitarea SNSPMPDSB responsabilul național de program nominalizează componența comisiilor de examen din centrele de pregătire practică (institute medico-legale și centre de tanatopraxie acreditate), în vederea obținerii calificării de autopsier, respectiv de tanatopractor, la sfârșitul fiecărui ciclu de formare pentru autopsieri/tanatopractori, după cum urmează:

a) a. Președintele comisiei de examen este un cadru didactic universitar care are grad didactic minim de șef de lucrări, medic primar, având specialitate de medicină legală

b) b. Un cadru universitar cu grad didactic mai mic sau egal cu cel al președintelui din specialitatea medicină legală - membru

c) c. Un cadru universitar cu grad mai mic sau egal cu cel al președintelui din specialitatea anatomiei patologice - membru

d) d. Un autopsier certificat conform prezentelor norme și acreditat ca formator autopsier de către Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București Școlii Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București - membru

e) e. Un tanatopractor certificat conform prezentelor norme și acreditat ca formator tanatopractor de către Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București Școlii Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București - membru

f) e. Un secretar nominalizat de către președintele comisiei de examen

C. Responsabilul național de program desemnează membrii comisiei de contestații, astfel:

a) Președintele comisiei de contestații este directorul medical al Institutului Național de Medicină Legală Mina Minovici

b) Un medic primar în specialitatea medicină legală - membru

c) Un medic primar în specialitatea anatomie patologică - membru

d) Un secretar nominalizat de către președintele comisiei de contestații

(2) 2. PROBELE DE EXAMEN PENTRU OBTINEREA CERTIFICĂRII DE AUTOPSIER

A) Proba teoretică de examen pentru autopsieri

1.A.1. Proba teoretică are durata de 2 ore și este reprezentată de susținerea unui test grilă cu 30 de întrebări din tematica celor 4 module de pregătire teoretică prevăzute în Anexa nr. 1 pct. 1 pe platforma www.perfmed.ro.

2.A.2. Tematica de examen și referințele bibliografice sunt cele din suportul de curs din cadrul programelor de pregătire pentru obținerea calificării de autopsier, respectiv de tanatopractor, organizate de Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București susținute de lectorii acreditați conform prezentelor norme.

3.A.3. Proba teoretică se desfășoară pentru toți absolvenții programului teoretic la o dată stabilită de responsabilul național de program, în caz de nepromovare candidații au dreptul să repete testul în aceeași zi de examen.

B) Proba practică de examen pentru autopsieri

I.

1.B.1. Proba practică are o durată de 3 ore care cuprinde demonstrarea unor manevre și abilități deprinse în cadrul pregătirii practice în conformitate cu Anexa nr. 1 pct. 2.

2.B.2. Proba practică se desfășoară în institutul de medicină legală în care a avut loc pregătirea cursantului prin participarea nemijlocită a candidatului la efectuarea unei autopsii medico-legale a unei persoane decedate, în baza ordonanței organului de cercetare.

3.B.3. Baremul de manevre și abilități practice pentru examenul de autopsier, constă în activități care includ, obligatoriu, tehnici și manopere dintre activitățile de pregătire a autopsiei, identificarea persoanei decedate, efectuarea autopsiei, îmbălsămarea cadavrului autopsiat, coaserea cadavrului după autopsie, pregătirea decedatului în vederea predării aparținătorilor/familiei, predarea decedatului familiei.

II.B.3 Proba practică constă în:

a. Să preia cadavrul dintr-un frigider și să îl pună pe targă și apoi pe masă

b. Să pregătească cadavrul pentru autopsiere (igienizare, poziționare pe masa de autopsie)

c. Să participe și să ajute la cercetarea elementelor de identificare

d. Să participe la efectuarea autopsierii (proba se va efectua în institutul de medicină legală unde a avut loc și pregătirea practica a cursantului)

e. Să efectueze recoltări de produse biologice (umoare vitroasă, lichid cefalorahidian, sânge periferic, probe ADN) după indicațiile medicului

f. Să efectueze îmbălsămarea cadavrului autopsiat și să coasă cadavrul

g. Să îmbrace cadavrul

h. Să predea decedatul către aparținători în prezența comisiei de concurs.

(3)3. PROBELE DE EXAMEN PENTRU OBTINEREA CERTIFICĂRII DE TANATOPRATOR

A) Proba teoretică de examen pentru tanatopractor

1.A.1. Proba teoretică are durata de 2 ore și este reprezentată de susținerea unui test grilă cu 30 de întrebări din tematica celor 2 module de pregătire teoretică prevăzute în Anexa nr. 2 pct. 1 pe platforma www.perfmed.ro.

2.A.2. Tematica de examen și referințele bibliografice sunt cele din suportul de curs din cadrul programelor de pregătire pentru obținerea calificării de autopsier, respectiv de tanatopractor, organizate de Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București susținute de lectorii acreditați conform prezentelor norme.

3.A.3. Proba teoretică se desfășoară pentru toți absolvenții programului teoretic la o dată stabilită de responsabilul național de program, în caz de nepromovare candidații au dreptul să repete testul în aceeași zi de examen.

B) Proba practică de examen pentru tanatopractor

1.B.1 Proba practică are durata de 3 ore și cuprinde demonstrarea unor manevre și abilități deprinse în cadrul pregătirii practice conform Anexa nr. 2 pct. 2. care prin natura probei se desfășoară în Centrele de pregătire practică nominalizate pentru domeniul tanatopraxiei prin participarea candidatului la efectuarea tanatopraxiei unei persoane decedate și neautopsiate.

2.B.2. Proba practică se desfășoară în centrele de pregătire practică acreditate și nominalizate de către responsabilul național pentru desfășurarea concursului pentru

domeniul tanatopraxiei prin participarea nemijlocită a candidatului la efectuarea îngrijirilor de tanatopraxie adresate unei persoane decedate și neautopsiate.

3.B.3. Baremul de manevre și abilități practice pentru examenul de tanatopractor constă în îngrijiri funerare complete față de o persoană neautopsiată care necesită tanatopraxie și în raport cu care examenul are obligația:

a.să preia cadavrul dintr-un frigider și să îl pună pe targă și apoi pe masa de tanatopraxie

b.să pregătească cadavrul pentru tanatopraxie (igienizare, poziționare pe masa de autopsie, identificare)

c.să participe la efectuarea tanatopraxiei prin:

i.să efectueze îmbălsămarea cadavrului neautopsiat folosind abordul sistemului vascular

ii.să efectueze îngrijiri mortuare adresate restaurării înfățișării corpului decedatului după boală

iii.să efectueze îngrijiri mortuare de restaurare a fizionomiei și de estetică mortuară a decedatului

d.să îmbrace cadavrul

e.să predea decedatul către aparținători în prezența comisiei de concurs.

ANEXA nr. 5: MODEL DOCUMENTE DE ABSOLVIRE PROGRAM DE PREGĂTIRE PENTRU AUTOPSIERI ȘI TANATOPRATORI

1.Adeverință pregătire teoretică

A) Model adeverință pregătire teoretică autopsier

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII	
Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București	
Nr. /	
ADEVERINȚĂ	
Domnul/Doamna, CNP, a promovat modulul teoretic, organizat în perioada, în centrul de pregătire, obținând nota la evaluarea finală.	
Prezenta adeverință servește pentru înscrierea la modulul practic organizat de Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București în vederea obținerii certificării de autopsier.	
Director general,	Director centru,

B) Model adeverință pregătire teoretică tanatopractor

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII	
Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București	
Nr. /	
ADEVERINȚĂ	
Domnul/Doamna, CNP, a promovat modulul teoretic, organizat în perioada, în centrul de pregătire, obținând nota la evaluarea finală.	
Prezenta adeverință servește pentru înscrierea la modulul practic organizat de Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București în vederea obținerii certificării de tanatopractor	
Director general,	Director centru

2.CERTIFICAT

A) Model certificat autopsier

ROMÂNIA	
MINISTERUL SĂNĂTĂȚII	
Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București	
Sr. nr.	
CERTIFICAT DE ABSOLVIRE	

Domnul/Doamna, CNP, a urmat programul de formare teoretică și practică cu durata de, pentru obținerea certificării de autopsier și a promovat examenul pentru obținerea certificării în sesiunea Abilități profesionale obținute în urma acestui program de formare sunt cele menționate pe verso.	
Director general,	Responsabil național de program,
L.S. Nr. 1) Data eliberării:	
1) Se completează numărul curent din registrul de evidență a formularelor actelor de studii.	
- verso - SITUAȚIA LA EXAMENUL DE CERTIFICARE CA AUTOPSIER Sesiunea Centrul de pregătire, seria Probe de examen Nota - probă practică - probă scrisă Media examenului de certificare ca autopsier	

B) Model certificat tanatopractor

ROMÂNIA MINISTERUL SĂNĂTĂȚII Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București Sr. nr. CERTIFICAT DE ABSOLVIRE Domnul/Doamna, CNP, a urmat programul de formare teoretică și practică cu durata de, pentru obținerea certificării de tanatopractor și a promovat examenul pentru obținerea certificării în sesiunea Abilități profesionale obținute în urma acestui program de formare sunt cele menționate pe verso.	
Director general,	Responsabil național de program,
L.S. Nr.1) Data eliberării:	
1) Se completează numărul curent din registrul de evidență a formularelor actelor de studii.	
- verso - SITUAȚIA LA EXAMENUL DE CERTIFICARE CA TANATOPRATOR Sesiunea Centrul de pregătire, seria Probe de examen Nota - probă practică - probă scrisă Media examenului de certificare ca tanatopractor	

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 360 bis din data de 12 aprilie 2022

Forma sintetică la data 02-mar-2023. Acest act a fost creat utilizând tehnologia SintAct®-Acte Sintetice. SintAct® și tehnologia Acte Sintetice sunt mărci înregistrate ale Wolters Kluwer.